

Posudek oponenta bakalářské práce

Anežka Míčková, Obraz Maďarského povstání 1956 v dobových médiích na příkladu oficiálního československého tisku a Rádia Svobodná Evropa

Bakalářská práce, Univerzita Karlova Pedagogická fakulta, Katedra dějin a didaktiky dějepisu

Vedoucí práce: PhDr. Petr Koura, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: 2018 Český jazyk se zaměřením na vzdělávání — Dějepis se zaměřením na vzdělávání

Hodnotící kritéria

	splňuje	splňuje z větší části	splňuje z menší části	nesplňuje
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.			X	
Metody využitě autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.			X	
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu .		X		
Struktura práce je vyvážená a logická.			X	
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu .			X	
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb .		X		
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie .		X		
Autor správně cituje .			X	
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).		X		
Autor pravidelně konzultoval s vedoucím práce				

Celkové hodnocení (slovně)

Problém hodnocené práce vidím v její nevyrovnané struktuře. Je-li hlavním cílem práce obraz povstání ve dvou médiích, pak se k samotnému tématu dostáváme až na s. 30. Z tohoto pohledu mi úvodní kapitola připadá příliš dlouhá, plná sice zajímavých, ale z hlediska hlavního tématu nadbytečných detailů o vnitrostranických sporech z období před vypuknutím povstání.

Tyto podrobné informace by ovšem měly význam, pokud s nimi autorka pracovala a konfrontovala je s tím, jak toho období, tj. 1944 – 1956, bylo reflektováno ve zkoumaném zpravodajství z povstání, například odkazy Rudého práva na „velkostatkáře a kapitalisty“ či „fašismus“ či role Imre Nagye, které samozřejmě pracovaly s referencemi k maďarské minulosti, sahající až do roku 1919.

Podobně nadbytečná je podle mého názoru pasáž o historii Rudého práva, vyjma informací, které čtenáři umožní pochopit kontext a způsob práce RP pro pochopení zpráv. Více bych naopak zmínil, jak vlastně Rudé právo informace získávalo, jaké byly jeho zdroje a zda například mělo svého vlastního zpravodaje na místě, či zda jen přebíralo agenturní informace. Důležité by také bylo více čtenáře seznámit s různými novinářskými žánry a rubrikami, které v RP tehdy existovaly a které redakce využila pro informování čtenářů o situaci v Maďarsku (zpravodajství, komentář, fejeton apod.).

Další výhrada souvisí se samotným jádrem práce, a to, jak například Rudé právo i RFE popisovaly situaci v Maďarsku. Nezdá se mi z hlediska čtenáře i komparativní analýzy příliš šťastné, pokud autorka nejprve probere zdroj A), pak zdroj B) a pak učiní jakousi syntézu. Vhodnější by podle mého názoru bylo vybrat si několik klíčových okamžiků povstání a porovnat, jak o nich informovalo RP, RFE a jak je popisuje současná historiografie, spíše než věnovat se jednotlivým médiím odděleně. Pro čtenáře z toho vzniká určitá zmatek – musí se vracet v textu a porovnávat sám. Například na straně 36 autorka reprodukuje zprávu o „jednotkách polofašistického vůdce Dudase“ – čtenář si ale nemusí hned uvědomit, že je to tentýž Dudás, o němž autorka píše na straně 19 („V jeho čele stál József Dudás, který později začal vydávat vlastní revoluční deník Maďarská nezávislost.“).

Dílní postřehy, pokusy o komparaci či analýzu sice čtenář v textu nalezne, ale jsou „rozesety“ v různých částech. Pohříchu některá zajímavá srovnání nalezneme až v samotném závěru. V tomto smyslu bych uvítal, kdyby v úvodní pasáži autorka čtenáři více nastínila, jaké jsou její teze, případně pracovní hypotéza či metodologie.

Pro čtenáře by jistě bylo užitečné, kdyby autorka rozlišila a pokusila se definovat klíčové termíny, kterými RP operuje, například kontrarevoluce, puč, živly, fašismus apod. Tyto termíny patřily do standardního slovníku komunistického jazyka, jehož prostřednictvím režim chápal realitu kolem sebe. Jazyk byl v tomto smyslu mocenský nástroj a označilo-li Rudé právo něco nebo někoho jako „kontrarevolucionáře“, mělo to svůj přesný význam i celý „trš“ historických konotací. To by bylo vhodné, aby autorka zobecnila. Když například autorka píše, že „Ve „Zprávě o situaci v Maďarsku“ zas najdeme převážně jen propagandistické nepravdy o „fašistické reakci““, měla by čtenáři ukázat, v čem ona nepravda spočívá a pokusit se rozebrat, co ono spojení, fašistická reakce, znamenalo v dobovém kontextu, a proč to podle autorky nebylo pravdivé.

Zdá se mi, že autorka například v kapitole 2.2.2 pouze popisuje či spíše přepisuje dané formulace či faktografické informace z Rudého práva, respektive zpravodajství ČTK, aniž by k nim zaujala nějaké kritické stanovisko. Autorka se snaží text reprodukovat, ale není často jasné, co je parafráze a co přímá citace. Některé pasáže působí spíše dojmem výpisků než historické analýzy. Autorka se k formulacím nevyjadřuje, nehodnotí, neporovnává, pouze reprodukuje. Navíc je čtenář konfrontován opět s řadou detailů či jmen osobností, aniž by mu autorka dovysvětlila, o koho se jedná.

Podobně v pasážích o RFE bych uvítal spíše než obecné informace o vzniku RFE například informaci, zda v sekundárních zdrojích či pamětech, s nimiž autorka pracovala, můžeme nalézt nějakou zmínku o československé sekci a informování o roku 1956. I zjištění, že k tomu nic není, může být cenné.

Pro pochopení kontextu českého/československého vysílání by bylo vhodné zmínit také vysílání maďarské, které významně ovlivňovalo představy povstalců o tom, zda jim USA přijdou na pomoc nebo ne. Maďarští redaktoři RFE vyvolávali neopodstatněná očekávání, která nebyla v souladu s oficiální americkou politikou.

Čtenáři by to pomohlo například nalézt odpověď na otázku, kterou si autorka sama položila, ale podle mého názoru nedostatečně zodpověděla („Jak Rudé právo, tak i Svobodná Evropa popisovaly průběh maďarského povstání takovým způsobem, aby vyhovoval jejich záměrům.“). Jaké ty záměry tedy byly? Na příkladu RFE bychom mohli demonstrovat, že poměrně různorodé a lišily se, v kontextu podzimu 1956, i v rámci samotné RFE podle jednotlivých národních sekcí.

V seznamu literatury autorka má jeden z důležitých zdrojů, sborník dokumentů o revoluci v anglickém jazyce (BÉKÉŠ, Csaba - BYRNE, Malcolm - RAINER, János M.: *The 1956 Hungarian Revolution: A History In Documents*. Budapest : Central European University Press, 2002) ale podle poznámkového aparátu ho nikde nepoužívá (a tam ty dokumenty o RFE jsou). Tím se dostávám k další výtce, a to uvádění zdrojů v seznamu literatury, s nimiž ale autorka pak (alespoň soudě podle poznámkového aparátu) v textu nepracuje. To je příklad nejen další anglicky psané studie (EÖRSI, László: *The Hungarian revolution of 1956: Myths and Realities*. New Jersey: Center for Hungarian Studies and Publications, 2006), ale například i internetových zdrojů. Autorka je sice má uvedené v seznamu literatury, ale z poznámkového aparátu není jasné, zda a jak s nimi pracovala.

Kromě toho jsou v práci dílčí překlepy nebo chybně označené funkce tehdejších politiků, například „předseda presidia SSSR Vorosilov“ – správně předseda prezídia Nejvyššího sovětu SSSR. Určitý problém vidím i v chybně napsaných maďarských jménech, což může být zapříčiněno i tím, že se autorka spolehla na přepisy vysílání, například „Pól Malléter“ (správně Pál Maléter), „Dudas“ (správně Dudás) apod. Možná by ovšem stačila pečlivější korektura – v některých pasážích má jména jedněch a týchž osob správně, jinde ne (viz Dudas – Dudás).

Práci doporučuji k obhajobě.

Dne 6. září 2018

Mgr. Jan Adamec, MA, Ph.D.